

Vznešený mayský Copán

SPOLU S KARIBSKÝMI OSTROVY NEJATRAKTIVNĚJŠÍ MÍSTO HONDURASU

Mayové představují starobylé záhadné obyvatele Střední Ameriky. Žili na území Yucatánského poloostrova v dnešním Mexiku a dále až po Guatemala, Salvador a Honduras. Do prvních dvou zemí jsme nahlédli v předchozích vydáních IN magazínu. Pouť ukončíme v Hondurasu, u jehož břehů v roce 1502 přistál Kryštof Kolumbus.

Copán – hřiště na pelotu na Plaza Central

Naše cesta do Hondurasu pokračovala z Guatemala City autobusem po Transamerické dálnici. Jak nám krajina ubíhala, míjeli jsme úrodné nížiny i náhorní plošiny, šplhali se k průsmykům a opět klesali. Do Hondurasu jsme vstoupili hraničním přechodem v El Florido, který je nejbližší k našemu cíli – památkám v Copánu.

Banánová země

V turistickém spěchu s cílem dostat se pokud možno co nejrychleji k pyramidám v Copánu nebo na nádherné pláži severního pobřeží pozná velká část cestovatelů střed země a západní vysočinu jen jakoby rozostřenou ubíhající krajinu okénkem autobusu. A to je, myslím, škoda. Prastaré srdce země, protkané nádhernými a úrodnými údolními, ale také zvlněnými horami a lesy plnými borovic, oplývá mnohými pozapomenutými kouzelnými vesničkami i koloniálními městy.

Honduras, původně banánová republika, se v posledních letech stává velkým lákadlem a výzvou pro stále větší množství zahraničních turistů. Rozkládá se od karibského pobřeží přes chladnější horské pásmo ve vnitrozemí na jihozápad ke sluncem vyprahlým plážím Tichého oceánu.

Jedna ze stél na Plaza Central

Směrem od západu k východu se krajina pozvolna mění ze zalesněné vysočiny podél hranice s Guatemalou až k pustým savanám a mokřadům tajuplného území zvaného Mosquitie. Je to až k neuvěření, ale téměř čtvrtina území Hondurasu je chráněná. Naštěstí nejvzácnější úseky rezervace jsou vzhledem k odlehlosti i obtížně přístupné, a tak se zde daří uchovat původní ekosystém: nejceněnější pásmo mlžného horského lesa a tropického deštného pralesa ve Střední Americe.

Nejdelší známý mayský text

Bylo pozdní odpoledne, když jsme dorazili do městečka Copán Ruinas, které se mělo stát místem odpočinku i noclehu před ranním odjezdem na nedaleké pyramidy. Je to okouzlující městečko se strmými dlážděnými ulicemi a domky s červenými střechami, obklopené temně zelenými pahorky vysočiny. Navzdory stálému přílivu turistů, kteří představují hlavní

EXOTIKA

in.ihned.cz/zahranici

Reliéfy chrámu 22, kde copánská elita prováděla posvátný rituál krvácení z různých částí těla.

zdroj příjmů celého města, si dokázalo zachovat příjemnou a nezkaženou atmosféru.

Největším lákadlem západního Hondurasu a pravděpodobně i celé země jsou nádherné pyramidy a další mayské památky v Copánu. Ačkoliv leží Copán menší než ostatní velká městská střediska v Guatemale či Mexiku, bývá považován odborníky za jakési „mayské Athény“ – tedy centrum umění a vzdělanosti. Pyšní se nádhernými reliéfy, ale také nejlepším muzeem v mayském regionu.

Pyramidy a ostatní památky v lokalitě Copán leží pouhý kilometr východně od městečka Copán Ruinas, místní archeologickou lokalitu nazývají jen Las Ruinas. My sem směřujeme naším autobusem, ale dostanete se sem i pěšky asi za patnáct minut chůze nebo taxíkem, který odjíždí z náměstí Parque Central.

Procházíme vstupní branou za dozoru kousečně barevných papoušků a pokračujeme alejí stromů až k ústí velkého, vzájemně propojeného obdélníkového prostranství (Plaza Central a Gran Plaza). Celé rozsáhlé náměstí je po-

sázené nádhernými a dokonale zachovanými stélami.

Tato část Velkého náměstí sloužila jako shromaždiště a veřejné prostranství, jehož terasovitě stoupající okraje splývaly s rezidenční čtvrtí. Avšak nejvznešenějšími budovami areálu jsou monumentální chrámy stojící na jižním okraji náměstí, jež se zvedají k Akropoli. Ta byla územím vládnoucí vrstvy a elity města.

Slovutný copánský vládce zvaný Osmnáctý Králík (695 – 738 n. l.) byl nejen mecenášem umění, považoval své město za duchovní srdce mayské civilizace. Právě on je zodpovědný na většině stél a oltářů z místně těžčeného andezitu na Plaza Central i Gran Plaza.

Jihovýchodním směrem k Akropoli stojí hřiště na pelotu, jedno z nejkrásnějších a největších hřišť klasického období mayských dějin. K jedné jeho stěně je přistavěné slavné hieroglyfické schodiště, zabírající celou západní stranu pyramidy 26 a tvořící 72 kamenných schodů.

Každý blok je větou v mayských znacích – celkem 2200 bloků. Jedná se skutečně o nejdélší známý mayský text. U paty schodiště zpodobňuje stéla M nejen vládce jménem Kouř Lastura, ale také zatmění Slunce z roku 756 n. l. Tento panovník dal vybudovat přilehlou pyramidu zvanou Chrám nápisů a vědci se domnívají, že byl pohřben právě pod ní, i když jeho krypta zatím nebyla objevena.

Z jihozápadního rohu náměstí vede stezka, kterou jsme prošli kolem původního kanalizačního vedení, za nímž se zvedají strmé schody ke skupině paláců zvané Akropole. Tato lokalita, sevřená ze všech stran pyramidami, byla doménou královské rodiny a kněží. Byla obřadním i mocenským srdcem města.

Rada

Chcete-li navštívit i útroby copánských pyramid – jsou zde dva okruhy – nezapomeňte si zakoupit zvláštní vstupenku hned v pokladně před vstupem do rozsáhlého areálu – bez této vstupenky se do útroby pyramid nedostanete a speciálně se vracet zpět je v podstatě k velké vzdálenosti nemožné – na to už by vám nezbyl čas.

Celý komplex se v průběhu čtyř set let několikrát zvětšil. Chrámy, stavěné jako další vrstva na původních starších stavbách, získávaly jak na výšce, tak i na objemu. A tak se pod celou Akropolí proplétá labyrint tunelů, z nichž dva jsou otevřeny pro veřejnost.

Výzdoba nemající obdoby

Pár metrů odsud stojí rovněž vládní budova Popol-Na a chrám 22, zdobený nádhernými reliéfy kolem dveřních obkladů, jež sloužil jako „posvátná hora“. Právě zde copánská elita prováděla posvátný rituál krvácení z různých částí těla. Pod chrámem leží terasové stěny elegantního Východního nádvoří, které se rovněž může pochlubit nádhernou reliéfní výzdobou: prázdné oční důlky zdejších jaguářích hlav v životní velikosti prý kdysi dávno vyplňovaly jadeitové či obsidiánové kameny.

Nad nádvořím a vlastně i celou Akropolí se vztýčuje k nebi nejvyšší copánský chrám 16, třicetimetrová pyramida, dokončená za vlády šestnáctého copánského vládce Yax Pasaje v roce 776 n. l. Zajímavostí je, že tento chrám byl vystavěn přes daleko starší chrám Rosalila.

Pět hodin strávených v této neobyčejné archeologické lokalitě se zdá být neskutečně krátkých, ale slunce se pomalu chýlí k obzoru a my se musíme vydat zpět k autobusu a dojet ještě přes Guatemalu k vyhrátým plážím Salvadoru přes vulkanické oblasti, kde se pěstuje jedna z nejlepších káv na světě. ■

MILOŠ MATULA

Tipy na výlet

Las Sepultras – další archeologické vykopávky 2 km od Copánu

Bay Islands – honduraské perly Karibiku, prochnuté jedinečnou atmosférou pirátů a bukanýrů

La Mosquitia – odlehlé, necivilizované končiny bez dálnic a měst, kde se lidé stále řídí odvěkými zákony přírody.

Olancho – honduraský „divoký východ“ je dobrodružný kraj horských mlžných lesů, protkaný pěšinkami a stezkami, které jsou snem každého dobrodruha.

Lago de Yojoa – idylické jezero v horách, které poskytuje chráněné útočiště mnoha druhům vzácného ptactva.

Jak se tam dostat

Do Hondurasu se můžete vydat s některou z cestovních kanceláří. Například Exim tours nabízí dva okruhy po Hondurasu a Guatemale v kombinaci s pobytem v Salvadoru: Mayská a Španělská Střední Amerika nebo Velký okruh po stopách Mayů. Podobně i další CK (Firo-tour, Čedok aj.).

Další informace: www.honduras.com
www.letsghonduras.com
www.manana.cz